

Федорцов-Крижний Владислав. Випускник ліцею «Фінансовий».

Понад два роки у Віденському економічному університеті: що змінилося для мене?

Коли восени 2024 року я вперше писав для сайту ліцею «Фінансовий» про навчання у Віденському університеті економіки та бізнесу, все було новим: інша країна, новий університет, міжнародне середовище, незвичний формат навчання і значно більше самостійності.

Зараз, майже через два роки, мені вже цікавіше розповісти не про те, як влаштований WU, — про це я писав раніше, — а про те, що за цей час змінилося в мені самому.

Мабуть, одна з головних змін — я став більш дисциплінованим і впевненим у собі.

З математикою в мене завжди були хороші стосунки. Вона мені давалася, я швидко розумів логіку задач і завжди мав до неї здібності. Проблема була трохи в іншому: інколи значно складніше було змусити себе регулярно сісти й вчитися, особливо коли знаєш, що за потреби зможеш швидко наздогнати матеріал.

У WU такий підхід працює набагато гірше. Тут я вперше по-справжньому зрозумів ціну дисципліни. Іспит має конкретну дату, і часто другого шансу найближчим часом просто немає. Якщо щось не складаєш, наступна можливість з окремих курсів може з'явитися лише через семестр, а іноді фактично через рік. Тому фраза «потім наздожену» перестає бути дуже хорошою стратегією. Університет навчив мене системніше працювати навіть тоді, коли цього не дуже хочеться. Не чекати останнього моменту, а розуміти, що результат залежить від того, що ти робиш протягом семестру. Особливо добре я це відчув на економетриці. Це предмет, у якому одночасно зустрічаються математика, статистика, економічна логіка та робота з даними. Після економетрики я жартую, що в навчанні мене вже складно чимось налякати.

Але насправді вона дала мені значно більше, ніж просто ще один складений предмет. Після таких курсів з'являється впевненість: навіть якщо спочатку дивишся на матеріал і не зовсім розумієш, як усе це можна опанувати, достатньо розкласти проблему на частини, сісти й поступово розібратися. Ця впевненість з часом перейшла далеко за межі університету.

За останній час я почав пробувати себе у бізнесі та запустив власний освітній проєкт StudyFrame, який допомагає абітурієнтам зі вступом до європейських університетів. Ідея виникла багато в чому з мого власного досвіду. Ще кілька років тому я сам порівнював університети в різних країнах, навчальні програми, вимоги до вступу, дедлайни, перспективи після випуску. Я пам'ятаю, наскільки багато інформації потрібно було зібрати і наскільки складно абітурієнту зрозуміти, що з цього справді важливо. Згодом я подумав: якщо я вже пройшов цей шлях і продовжую бачити систему європейської освіти зсередини, чому б не використати цей досвід, щоб допомогти іншим? Так з'явився StudyFrame. Для мене це вже зовсім інший досвід. Тут немає завдання, яке викладач виклав у Learn із зазначеним дедлайном. Часто спочатку потрібно самому зрозуміти, яку проблему ти хочеш вирішити.

Треба думати про продукт, команду, клієнтів, рекламу, фінанси, сайт, про те, що працює, а що потрібно змінювати. Іноді рішення виявляється правильним, іноді — ні. Але саме можливість самому створювати щось з нуля мені дуже подобається.

Цікаво й те, що багато речей з університету в бізнесі починаєш сприймати зовсім інакше. Стратегія, фінанси, поведінка споживача, аналіз даних перестають бути просто назвами курсів. Коли це вже твій проєкт, за кожним рішенням стоять реальні наслідки.

Мені здається, що два роки тому я б значно довше думав, перш ніж наважитися запустити щось власне. Зараз я став набагато спокійніше ставитися до ситуацій, у яких не знаю наперед, чи все вийде.

За цей час я також краще зрозумів, що саме мене цікавить в економіці.

Ще в ліцеї одним із головних моїх інтересів була монетарна політика. В одинадцятому класі моя робота МАН була присвячена проблемам і викликам монетарної політики України в умовах воєнного стану. Цей інтерес нікуди не зник. Просто зараз я дивлюся на економіку трохи інакше. Мене найбільше цікавлять взаємозв'язки. Не просто факт, що центральний банк змінив процентну ставку, а те, що відбувається далі: як реагують банки, як змінюється кредитування, поведінка бізнесу та населення, попит, валютний курс, очікування та інфляція. Мені цікаво розбирати систему на частини і дивитися, як зміна одного елемента вплине на все інше. Саме тому мені подобаються теми на перетині економіки, фінансів, технологій та економічної політики. І зараз це особливо актуально, тому що настав час знову визначатися з майбутнім.

Уже відкрилися подачі на магістерські програми, і я знову опинився приблизно в тій самій ситуації, в якій був наприкінці ліцею: потрібно дивитися університети, програми, вимоги і вирішувати, куди рухатися далі.

Але різниця між мною тодішнім і теперішнім все-таки велика.

Під час вступу на бакалаврат я переважно думав: **у якому університеті я хочу навчатися?**

Тепер питання для мене звучить інакше: **що саме я хочу вивчати далі?**

Я ще не маю остаточної відповіді. Розглядаю різні програми, пов'язані з economics, finance, digital economy та суміжними напрямками. І цього разу хочеться вибрати не просто університет із хорошим ім'ям або програму, яка логічно виглядає після бакалаврату, а те, що справді відповідає моїм інтересам і способу мислення. Так само я ще визначаюся з темою майбутньої бакалаврської роботи. Монетарна політика залишається одним із напрямків, до яких я постійно повертаюся, але зараз не хочу обирати тему тільки тому, що займався нею раніше.

Мені здається, що університет навчив мене нормально ставитися до того, що не на всі питання потрібно мати відповідь уже сьогодні. Ще одна річ, про яку я точно можу сказати після майже двох років у Відні: я не шкодую, що поїхав навчатися за кордон.

Звісно, я сумую за домом. Сумую за Києвом, друзями, близькими людьми, за речами, які раніше сприймалися як щось абсолютно звичайне. Думаю, навчання за кордоном

взагалі дивно поєднує два відчуття: тобі подобається нове життя, але при цьому дім не перестає бути домом.

Проте, якщо повернутися у 2024 рік, я б усе одно прийняв те саме рішення.

Життя в іншій країні дуже швидко додає самостійності. Ти сам організовуєш навчання і побут, сам приймаєш більшість рішень і сам маєш розбиратися з наслідками, якщо щось зробив неправильно.

Спочатку це може трохи дратувати. Потім помічаєш, що речі, які два роки тому здавалися великими проблемами, сьогодні вирішуєш майже автоматично.

І, напевно, саме ця впевненість для мене стала одним із найважливіших результатів навчання за кордоном.

Окремо за ці роки я ще більше почав цінувати те, що отримав у ліцеї «Фінансовий».

Олімпіади, МАН та можливість займатися економікою значно глибше за шкільну програму сформували звичку не просто вивчити тему до контрольної, а поставити додаткове запитання: чому це працює саме так?

Університет не змінив цю звичку. Він просто дав для неї значно більше інструментів.

Тепер є економічні моделі, статистика, економетрика, програмування, фінансовий аналіз. Але найбільш цікаво для мене все одно починається тоді, коли потрібно не просто застосувати формулу, а зрозуміти, що стоїть за отриманим результатом.

Коли я писав свою першу статтю восени 2024 року, наприкінці я сказав, що з нетерпінням чекаю на те, що буде далі.

Зараз мені навіть трохи цікаво це перечитувати.

За ці два роки було багато всього, чого я тоді точно не міг передбачити. Я навчився дисципліні, пережив предмети, які спочатку здавалися дуже складними, краще зрозумів власні інтереси, почав власний бізнес і тепер уже думаю про магістратуру.

І попереду знову багато невизначеності.

Але тепер вона вже не так лякає.

Два роки тому мені дуже хотілося заздалегідь знати, який вибір буде правильним.

Зараз я більше вірю в інше: можна не знати весь маршрут наперед. Головне — не боятися пробувати, бути готовим працювати і вчасно змінювати напрям, якщо розумієш, що хочеш рухатися далі трохи інакше.